

МЕДИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Радчук Т.В., Грищук С.М.

Житомирський медичний інститут Житомирської обласної ради

Актуальність. Повномасштабна війна в Україні є причиною збільшення кількості осіб, котрі потребують якісної медичної реабілітації. Обмежені ресурси та зростання щоденного навантаження на систему охорони здоров'я зумовлюють потребу у реалізації змін відповідно до потреб реабілітаційної сфери. З метою вдосконалення цієї системи важливим чинником є залучення та адаптація міжнародного досвіду реабілітації військових і цивільних. Адже за результатами аналізу стану системи реабілітації в Україні було виявлено численні проблеми, серед яких: недостатнє фінансування; неефективне управління; відсутність загального комплексного підходу; неефективність санаторно-курортного відновлення; недосконала нормативно правова база та відсутність стандартів надання реабілітаційних заходів; відсутнє централізоване управління медичною реабілітацією [5].

Мета дослідження: Здійснити аналіз міжнародних моделей медичної реабілітації, визначити перспективи та можливість їх залучення до української практики.

Матеріали та методи. В ході дослідження проаналізовано наукову літературу, яка відповідає тематиці дослідження. Для опрацювання інформації було задіяно такі методи дослідження: системний аналіз, порівняння та логічне узагальнення.

Результати та їх обговорення. Медична реабілітація – це цілеспрямовані комплексні заходи, які поєднують медикаментозне лікування з терапевтичними процедурами та спрямовані на відновлення здоров'я та запобігання розвитку інвалідності.

Для ефективної реабілітації ветеранів в Україні розробляються критерії оцінки програм на основі міжнародного досвіду. Зокрема, вивчаються практики США, Ізраїлю та країн НАТО, щоб зосередитися на таких важливих аспектах, як соціальна інтеграція, професійна адаптація та психологічне благополуччя [4].

Країни із значним військовим досвідом мають неабияке значення для розвитку високоякісної реабілітаційної системи. Наприклад, США розробили системний підхід до реабілітації. Американська реабілітаційна система зосереджена як на фізичному відновленні пацієнта, так і на консультуванні його родин. Вони активно використовують комплексний підхід, який включає надання фізіологічної, психологічної та соціальної допомоги. Основну відповідальність за цю систему покладено на Міністерство у справах ветеранів [1].

Ізраїль, як країна зі значним військовим досвідом, славиться своєю системою психологічної реабілітації для військових. Її ефективність у боротьбі з посттравматичним стресовим синдромом базується на усвідомленні важливості підтримки ветеранів та злагодженій взаємодії держави з суспільством. Ізраїльський реабілітаційний підхід ґрунтується на таких аспектах, як: комплексність та індивідуальність, підтримка та супровід після демобілізації, розгалуження структури на спеціалізовані підрозділи різних напрямків, розробка та використання ефективних реабілітаційних методик [3].

Досвід Хорватії у сфері підтримки та реінтеграції ветеранів є надзвичайно цінним і актуальним для України. Тут передбачене державне фінансування та партнерство з громадськими організаціями. Використання комплексної психосоціальної реабілітації через рекреаційні заклади має позитивний ефект у відновленні психоемоційного стану та соціальній

адаптації постраждалих. Рекреаційні заклади – це установи, де ветерани можуть отримати необхідну їм комплексну допомогу: психологічну підтримку, реабілітаційні послуги, догляд, навчальні заходи та проведення дозвілля [2].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Інтеграція міжнародного досвіду має важливе значення для створення сучасної та дієвої реабілітаційної системи в Україні. Особливу увагу слід приділити розвитку та впровадження мультидисциплінарного підходу, телемедицини, психосоціальної підтримки та новим способам соціальної адаптації осіб з інвалідністю внаслідок війни. Актуальними лишаються питання з розробки сучасних механізмів підготовки кадрового потенціалу, міжнародний обмін фахівцями та моніторинг якості реабілітаційних послуг.

Список використаних джерел

1. Баско А. В., Собакарь А. О., Миронюк С. А. Методики реабілітації військовослужбовців, стан функціонування та розвиток реабілітаційних центрів як один із напрямів діяльності органів місцевого самоврядування. *Rehabilitation and recreation*, 2024 . Том 18, №1. С.78-93.

2. Белобородова М. В. Міжнародний досвід та особливості надання рекреаційних послуг для ветеранів. *М 26 Маркетингові та організаційні механізми повоєнного розвитку галузі*, 2024. С. 81-83.

3. Вдовіченко О. В., Соколова І. М., Педченко О. В., Степанова С. С., Фролова О. В. Психологічна реабілітація і супровід ветеранів війни: досвід Ізраїлю. *Zeszyty naukowe wyższej szkoły technicznej w katowicach*, 2023. №16. С.107-118.

4. Єрмоленко А. В. Моніторинг ефективності соціальних програм інтеграційної, психологічної та професійної реабілітації військових в Україні : кваліфікаційна робота магістра спеціальності 231 "Соціальна робота" / наук. керівник І. І. Капріцин. Запоріжжя : ЗНУ, 2025. 85 с.

5. Ждан В. М., Голованова І. А., Харченко, С. В., Ляхова, Н. О., Вовк О. Я. Становлення медичної реабілітації в західних країнах та в Україні. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку, проблеми та перспективи»*, м. Полтава, 2022. С. 5–8.